

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 5. 10. 2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RMS/2022/00003

Programová služba: TV MARKÍZA

Vysielateľ: MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o.

Číslo licencie: TD/17

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 225 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. **začína správne konanie** voči vysielateľovi MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o. vo veci možného porušenia **§ 62 ods. 6** zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s tým, že odvysielal na programovej službe TV MARKÍZA dňa 1. 8. 2022 v čase o cca 19:00 hod. program *Televízne noviny* a v rámci neho príspevok s názvom *Menia stratégiu*, ktorému nepredchádzalo slovné upozornenie: „*Nasledujúce zábery nie sú vhodné pre maloletých divákov.*“, čím mohlo dôjsť k nesprávnemu uplatneniu Jednotného systému označovania.

Úloha:

Kancelária Rady v zmysle § 123 zákona č. 264/2022 Z. z. oznámi účastníkovi konania začiatok správneho konania a zabezpečí nevyhnutné podklady a dôkazy pre rozhodnutie vo veci.

T: 19. 10. 2022

Z: ReO

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie začatie správneho konania.

T: 17. 10. 2022

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 5. 10. 2022

Podnet na preverenie č. PGO-RMS/2022-00003 zo dňa 2. 8. 2022
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: Televízne noviny
Deň a čas vysielania: 1. 8. 2022, 19:00 h
Označenie podľa JSO: -

Programová služba: TV MARKÍZA
Vysielateľ: MARKÍZA-SLOVAKIA, spol. s r. o.
Číslo licencie: TD/17

Dátum: 23. 9. 2022

OBSAH PODNETU:

„Dobry den,

chcel by som zaregistrovať staznosť - sledovali sme TV spravy na Markize, kde dali veľmi graficky a traumaticky klip, ako údajne rusky vojak vykastruje nazivo ukrajinského vojaka.

Povazujem to za absolutne nepatriace do hlavných sprav.

Dufam, že sa to presetri a som si istý, že viaceri podali podobnú staznosť. S pozdravom...“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (účinný od 1. 8. 2022):

§ 16 ods. 1

Poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.

§ 62

Ochrana maloletých

1) Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní zabezpečiť, aby programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré

a) môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých, boli sprístupnené iba takým spôsobom, aby maloletí nemohli takéto programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie za bežných okolností počuť ani vidieť,

6) Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní určiť vekovú vhodnosť vysielaného alebo poskytovaného programu a typy potenciálne škodlivého obsahu, ktoré sú v ňom obsiahnuté, podľa jednotného systému označovania⁴¹) a dôsledne tento systém uplatňovať.

12) Vysielateľ programovej služby je povinný zohľadniť časové zaradenie programov alebo iných zložiek programovej služby, ak má naň vplyv určená veková vhodnosť programov a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý.

Vyhláška č. 589/2007 Z. z. (JSO) (ďalej len „vyhláška“)

§ 6 ods. 6

(6) V spravodajských programoch a publicistických programoch, ktoré sú klasifikované ako vhodné pre všetky vekové skupiny maloletých, odvysielaniu obrazového materiálu tvoriaceho súčasť týchto programov, ktorý zobrazuje osobné tragédie, reálne násilie s jeho následkami a obeťami vrátane zobrazení následkov na obetiach v dôsledku živelných pohrôm, dopravných alebo leteckých nešťastí, najmä obrázky zranení, krvi, telesných znetvorení a utrpenia, obrázky zranených alebo umierajúcich detí, alebo zobrazenie detí ako obetí alebo ako svedkov kriminálnych činov, predchádza slovné upozornenie: „Nasledujúce zábery nie sú vhodné pre maloletých divákov.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Namietaný obsah sme zaznamenali v rámci programu *Televízne noviny*, v ktorom bol o cca 19:27 odvysielaný spravodajský príspevok s názvom *Menia stratégiu*. Príspevok informoval o najnovšom vývoji bojov na Ukrajine. Moderátorka v krátkom čítanom príspevku doplnenom zábermi z bojiska uviedla, že ruská armáda na Ukrajine presúva časť vojsk z Donbasu na obranu Chersonskej oblasti. Ďalej moderátorka uviedla, že pribúdajú dôkazy, že za piatkovým

útokom na ukrajinskú väznicu, ktorý si vyžiadal 50 obetí, je Rusko, hoci to tvrdí, že útočili Ukrajinci. V závere príspevku zaznela ešte jedna informácia týkajúca sa vojny na Ukrajine:

Miriám Kalisová, moderátorka: „*Internet cez víkend obleteli šokujúce videá, na ktorých údajne ruskí vojaci zaživa vykastovali ukrajinského zajatca, neskôr ho vraj popravili a jeho telo vláčili po uliciach.*“

Táto slovná informácia bola v obraze sprevádzaná zábermi natočenými pravdepodobne kamerou mobilného telefónu (na výšku):

1. Záber, na ktorom je vojak v uniforme ležiaci na zemi, ruky má zviazané za chrbtom, nie je mu vidieť do tváre, na zemi sa hýbe, iný muž, z ktorého v zábere vidieť iba ruky a nohy, drží v ruke v modrej rukavici nôž alebo skalpel (?).
2. Rovnaký vojak v uniforme leží na zemi na bruchu, ruky má spútané za chrbtom, oblasť rozkroku má odhalenú, táto časť obrazu je rozrastovaná.
3. Ten istý vojak ležiaci na zemi, nohy má rozťahnuté, v strede záberu je rozrastovaná oblasť, vidno v nej len modré rukavice a veľkú červenú machuľu.
4. Ten istý vojak, v strede záberu je rozrastovaná oblasť jeho odhaleného rozkroku, vidno ruku v modrej rukavici, ktorá drží nôž, ruka opakovane vykonáva pohyb ako pri rezaní, v strede rozrastovanej oblasti je červená machuľa, telo sa hýbe.

Pred odvysielaním namietaného príspevku nebol odvysielaný oznam o nevhodnosti zobrazeného obsahu pre maloletých alebo citlivé povahy.

Podávateľ podnetu považoval v programe odvysielaný klip zobrazujúci údajnú kastráciu ukrajinského vojaka ruskými vojakmi za *veľmi grafický a traumatický*. Podľa názoru podávateľa takýto obsah absolútne nepatrí do hlavných správ.

Ústava SR zaručuje každému slobodu prejavu a právo na informácie. Tieto práva a slobody možno síce obmedziť zákonom, ale len ak ide *“o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.”*

Sloboda prejavu je jedným zo základov demokratickej spoločnosti, je prostriedkom súťaže a konfrontácie rôznych myšlienok a názorov, je nevyhnutná na tvorbu slobodnej verejnej mienky. Sloboda prejavu sa vzťahuje aj na kontroverzné, šokujúce či nepopulárne myšlienky či výroky.

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách v § 16 ods. 1 ustanovuje:

„Poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.“

Výber tém a skladba príspevkov spravodajských programov spadajú plne do kompetencie vysielateľa a vedenia redakčného tímu, nie je v kompetencii Rady zasahovať do skladby spravodajstva a určovať vysielateľovi, čo má alebo nemá vyselať.

Avšak podľa § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. je vysielateľ povinný *„určiť vekovú vhodnosť vysielaného alebo poskytovaného programu a typy potenciálne škodlivého obsahu, ktoré sú v ňom obsiahnuté, podľa jednotného systému označovania 41) a dôsledne tento systém uplatňovať.“*

Vyhláška v § 6 ods. 6 ustanovuje: *„V spravodajských programoch a publicistických programoch, ktoré sú klasifikované ako vhodné pre všetky vekové skupiny maloletých, odvysielaniu obrazového materiálu tvoriaceho súčasť týchto programov, ktorý zobrazuje osobné tragédie, reálne násilie s jeho následkami a obeťami vrátane zobrazení následkov na obetiach v dôsledku živelných pohrôm, dopravných alebo leteckých nešťastí, najmä obrazy zranení, krvi, telesných znetvorení a utrpenia, obrazy zranených alebo umierajúcich detí, alebo*

zobrazenie detí ako obetí alebo ako svedkov kriminálnych činov, predchádza slovné upozornenie: „Nasledujúce zábery nie sú vhodné pre maloletých divákov.“

Faktom je, že príspevok obsahoval zrejme autentické zábery reálneho násillia aj so zobrazením následkov na obeti (krvavá rana), resp. zranenia a krvi a zároveň zobrazenie utrpenia (zviazaný vojak, ktorý sa hýbe). Zároveň tieto zábery boli upravené tak, že v centrálnej časti obrazu bola pomerne veľká plocha vyrastovaná, vďaka čomu nebolo možné vidieť jednotlivé detaily obrazu.

Aj napriek úprave záberov rastrovaním tieto zábery môžeme považovať za grafické, hrubé a tým pádom vyrušujúce, ba až traumatizujúce, a to jednak z dôvodu svojej povahy, ako aj tým, že boli sprevádzané slovnou informáciou vysvetľujúcou, čo divák práve sleduje („šokujúce videá, na ktorých údajne ruskí vojaci zažíva vykastovali ukrajinského zajatca“). Podľa nášho názoru tým efekt na diváka bol znásobený, keďže slovná a obrazová informácia sa navzájom umocňovali. Podľa nášho názoru išlo o zábery, ktoré v kombinácii s uvedenou slovnou informáciou nie sú vhodné pre maloletých divákov.

Okrem toho sa v príspevku objavil aj (pravdepodobne autentický) záber na asi 8 mŕtvych tiel poukladaných vedľa seba, sprevádzaný slovnou informáciou, z ktorej bolo zrejme, že ide o obeť „v súvislosti s piatkovým náletom na ukrajinskú väznicu, ktorý si vyžiadal 50 obetí.“

Sme preto toho názoru, že odvysielaniu namietaného príspevku malo predchádzať slovné upozornenie „Nasledujúce zábery nie sú vhodné pre maloletých divákov“ v zmysle § 6 ods. 6 vyhlášky. Keďže daný oznam nebol odvysielaný, vysielateľ podľa nášho názoru mohol nesprávne uplatniť jednotný systém označovania, čo je v rozpore s ustanovením § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z.

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že vysielateľ programovej služby TV MARKÍZA odvysielaním programu *Televízne noviny* dňa 1. 8. 2022 o cca 19:00 hod. **mohol porušiť ustanovenie § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RMS/2022-00003)

Monitorované vysielanie: Televízne noviny
Deň vysielania: 1. 8. 2022
Čas vysielania: 19:00 h
Označenie podľa JSO: -

- časový kód cca:

19:00:00   začiatok programu
                                  Prehľad správ

1. Kuffovcov obvinili z vyhrážania
2. Policajtky obeťou útočníka
3. Nejazdili vlaky
4. Hrozia vyššie zdravotné odvody
Blok reklamy
5. Vývoz dreva do zahraničia
6. Ďalšia vlna požiarov
7. Požiar v Českom Švajčiarsku
8. Šíril klamstvá o prezidentke
9. Koniec námornej blokády
10. Menia stratégiu
11. Detské centrum pre utečencov
12. Poliaci pomohli tankovaniu
13. Kamióny môžu riadiť tínedžeri
14. Pozor na policajné kontroly
15. Problémy na prieseciach
16. Storočná voda v Kentucky
Blok reklamy a upútaviek
17. Opätovné nakazenie covidom
18. Črevné baktérie detí ako liek na covid-19
19. Kybernetický útok na Slovensku
20. Nechcú prísť o vlaky
21. Vstup do Francúzska bez obmedzení / Odolné silo spadlo / Korytnačky plné plastu /
Rekordná vlajka / Klimatizácia pre zvieratá
22. Štart výzvy #prehrosiky v ZOO
23. Na bicykli po Slovensku

20:04:06   záver programu

19:27   **Menia stratégiu**

Miriám Kalisová, moderátorka: „Rusko medzitým zrejme na Ukrajine mení stratégiu a presúva časť vojsk z Donbasu na južný front. Tvrdia to britské spravodajské služby.

(v obraze moderátorka v štúdiu)

Práve v Chersonskej oblasti pri Čiernom mori sa od začiatku protiofenzívy podarilo ukrajinskej armáde dobyť naspäť viac ako 40 obcí. Okupanti však stále postupujú, aj keď pomaly, na mesto Bachmut.

(v obraze séria záberov na vojakov v poli, vojakov s vojenskou technikou, kolónu tankov)

Kyjev zároveň hovorí o ďalších dôkazoch proti Rusku v súvislosti s piatkovým náletom na ukrajinskú väznicu, ktorý si vyžiadal 50 obetí. Tajná služba vraj odpočula telefonát dvoch proruských vojakov. Tí sami rozporujú verziu Kremľa, že na budovu útočili Ukrajinci raketometmi Himars.

(v obraze zábery zničeného interiéru budovy, exteriér zničenej budovy, záber na asi 8 mŕtvych tiel poukladaných vedľa seba, pri nich dvaja muži mŕtvoly obhliadajú)

Internet cez víkend obleteli šokujúce videá, na ktorých údajne ruskí vojaci zaživa vykastovali ukrajinského zajatca, neskôr ho vraj popravili a jeho telo vláčili po uliciach. “

V obraze zábery natočené pravdepodobne kamerou mobilného telefónu (na výšku):

- 1. Záber, na ktorom je vojak v uniforme ležiaci na zemi, ruky má zviazané za chrbtom, nie je mu vidieť do tváre, na zemi sa hýbe, iný muž, z ktorého v zábere vidieť iba ruky a nohy, drží v ruke v modrej rukavici nôž alebo skalpel (?).*
- 2. Vojak v uniforme leží na zemi na bruchu, ruky má spútané za chrbtom, oblasť rozkroku má odhalenú, táto časť obrazu je rozrastovaná.*
- 3. Ten istý vojak ležiaci na zemi, nohy má rozťahnuté, v strede záberu je rozrastovaná oblasť, vidno v nej len modré rukavice a veľkú červenú machuľu.*
- 4. Ten istý vojak, v strede záberu je rozrastovaná oblasť jeho odhaleného rozkroku, vidno ruku v modrej rukavici, ktorá drží nôž, ruka opakovane vykonáva pohyb ako pri rezaní, v strede rozrastovanej oblasti je červená machuľa, telo sa hýbe.*